

سرّ اییها

شرح جامع گزیده اسمای حسناى حضرت زهرا علیها السلام
بر اساس منابع اهل سنت

مجموعه عرب صالحی

www.ketab.ir

بیتنا
۱۳۸۱

عرب صالحی، محمد، ۱۳۶۰ -

سرّ ایها: شرح جامع گزیده اسمای حسنای حضرت زهرا علیها السلام براساس منابع اهل سنت / محمد عرب صالحی.

- قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۴۰۱.

۳۸۴ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب: ۳۰۱۵) (تاریخ: اهل بیت علیهم السلام)

ISBN 978-964-09-2479-2

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب نامه: ص. [۳۵۵] - ۳۸۴: همچنین به صورت زیر نویس.

۱. فاطمه زهرا علیها السلام، ۴۸ قبل از هجرت - ا.ق. - نامها. ۲. فاطمه زهرا علیها السلام، ۴۸ قبل از هجرت -

ا.ق. - نامها - احادیث. ۳. فاطمه زهرا علیها السلام، ۴۸ قبل از هجرت - ا.ق. - لقبها. الف. مؤسسه بوستان کتاب.

ب. عنوان. ج. عنوان: شرح جامع گزیده اسمای حسنای حضرت زهرا علیها السلام براساس منابع اهل سنت.

۲۹۷ / ۹۷۳

BP ۲۷ / ۲

شماره کتاب شناسی ملی: ۹۰۳۰۸۷۹

۱۴۰۱

www.ketab.ir

■ موضوع: اهل بیت علیهم السلام (تاریخ)

■ گروه مخاطب: عمومی

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۳۰۱۵

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۸۱۲۲

بیت

بُستَن کتَاب

شرح جامع گزیده اسمای حسناى حضرت زهرا علیها السلام براساس منابع اهل سنت

• نویسنده: محمد عرب صالحی

• ناشر: مؤسسه بوستان کتاب

• لیتوگرافی، چاپ و صحافی: جایخانه مؤسسه بوستان کتاب

• نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۱ • شمارگان: ۵۰۰

• بهای: وبسایت رسمی مؤسسه بوستان کتاب

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفه‌ایه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۷-۳۷۷۴۲۱۵۵ تا ۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن پخش: ۳۷۷۳۳۲۲۶

♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)

♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸

♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲

♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰

♦ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

با قدرانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • سرویراستار: محمدرضا منصفی سروندانی • ویراستار: محمد زارعی
- اصلاحات حرفه‌نگاری: حلیمه قربانی • صفحه‌آرا: حسین محمدی • نمونه‌خوانی: محمد وکیلی
- کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی منش • طراح جلد: امیرعباس رجبی • اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: مجید مهدوی، ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئیس مؤسسه

محمدباقر انصاری

۱۷۵/۳

فهرست مطالب

۱۳	تقریظ آیت الله شیخ نجم الدین طوسی بر کتاب «سرّ اَیها»
۱۵	مقدمه
۱۹	فاطمه
۱۹	مقدمه
۲۱	معنای لغوی «فاطمه»
۲۲	وجه تسمیه حضرت به «فاطمه»
۲۲	۱. لان الله فطمها عن النار
۲۳	پاسخ به چند اشکال
۲۹	۲. لانتقطاعها عن الازواج الا عن علی <small>ع</small>
۲۹	۳. لانتقطاعها عن فواطم التسعة
۳۱	فاطمه، نامی آسمانی
۳۳	بتول
۳۳	وجه تسمیه حضرت زهرا <small>ع</small> به «بتول»
۳۳	معنای لغوی «بتول»
۳۴	وجه تسمیه حضرت فاطمه <small>ع</small> به «بتول»
۳۴	وجه اول: لانتقطاعها الى الله

- ۳۴ ..... پاسخ به یک شبهه
- ۳۶ ..... وجه دوم: لانقطاعها عن النساء بالفضيلة
- ۳۶ ..... بحث اول: فاطمه عليها السلام افضل بنات رسول خدا صلى الله عليه وآله
- ۳۹ ..... مطلب اول: فاطمه عليها السلام جزو چهار زن برتر عالم
- ۳۹ ..... مطلب دوم: خدیجه بین دخترانش، تنها به فاطمه شیر داده است
- ۴۰ ..... مطلب سوم: فاطمه عليها السلام شبیه ترین به رسول خدا صلى الله عليه وآله
- ۴۲ ..... مطلب چهارم: پیامبر اکرم در پاسخ سؤال اصحاب، فقط از فاطمه نام بُرد
- ۴۲ ..... مطلب پنجم: حدیث «فاطمة بضعة منی» و استفاده افضلیت از آن
- ۴۳ ..... مطلب ششم: فاطمه، أحب النساء الى رسول الله صلى الله عليه وآله
- ۴۳ ..... مطلب هفتم: دلیل محبت بی اندازه رسول خدا صلى الله عليه وآله به فاطمه
- ۴۴ ..... مطلب هشتم: «انها أصيبت في»
- ۴۶ ..... مطلب نهم: تلاش برای جام برخی در تنقیص فاطمه زهرا عليها السلام
- ۴۸ ..... بحث دوم: فاطمه عليها السلام افضل زنان مسلمان
- ۴۸ ..... اقوال در مسئله
- ۴۹ ..... قول اول: افضلیت حضرت زهرا عليها السلام
- ۵۱ ..... قول دوم: افضلیت حضرت خدیجه عليها السلام
- ۵۵ ..... قول سوم: افضلیت عایشه
- ۵۶ ..... ۱. افضلیت مطلق
- ۵۶ ..... ادله قائلان به قول اول
- ۷۰ ..... ۲. افضلیت مقید
- ۷۰ ..... احتمال اول: عایشه بعد از فاطمه عليها السلام افضل النساء است
- ۷۰ ..... ادله افضلیت خدیجه عليها السلام بر عایشه
- احتمال دوم: عایشه بعد از فاطمه زهرا عليها السلام و خدیجه کبریا عليها السلام
- ۸۰ ..... افضل النساء است
- ۸۲ ..... قول چهارم: توقف در مسئله

فهرست مطالب — ۷

- ۸۵ ..... بحث سوم: فاطمه علیها السلام سیده نساء العالمین
- ۸۵ ..... فضایل حضرت مریم علیها السلام
- ۸۶ ..... مفاضله بین حضرت زهرا علیها السلام و مریم علیها السلام
- ۸۸ ..... بررسی اجمالی احتمالات و اقوال مختلف در مسئله
- ۸۹ ..... قول یا احتمال اول: افضلیت مریم علیها السلام
- ۹۰ ..... ادله قول به افضلیت مریم علیها السلام
- ۱۰۰ ..... وجه سوم: لانقطاعها عن الازواج الا علیاً

حانیه

- ۱۰۵ ..... وجه تسمیه حضرت زهرا علیها السلام به «حانیه»
- ۱۰۶ ..... جلوه‌هایی از محبت و علاقه بی پایان میان رسول خدا صلی الله علیه و آله و فاطمه زهرا علیها السلام
- ۱۱۵ ..... در رثای رسول خدا صلی الله علیه و آله
- جلوه‌هایی از محبت و علاقه بی پایان میان فاطمه زهرا علیها السلام و امیرالمؤمنین و فرزندانشان علیهم السلام
- ۱۱۸ ..... شفتت فاطمه زهرا علیها السلام در مورد امت اسلامی
- ۱۲۳

راضیه

- ۱۳۵ ..... وجه تسمیه حضرت زهرا علیها السلام به «راضیه»
- ۱۳۶ ..... فاطمه، راضیه است
- ۱۳۷ ..... رضای فاطمه علیها السلام به سختی‌های زندگی دنیا
- ۱۳۸ ..... سال‌های محاصره در شعب ابی طالب
- ۱۳۹ ..... سال‌های اول هجرت
- ۱۳۹ ..... عروسی ساده
- ۱۴۳ ..... در خانه علی علیه السلام
- ۱۴۸ ..... تعلیم تسیحات

- ۱۵۱..... رضای فاطمه علیها السلام محور رضایت خداوند متعال
- ۱۵۳..... نارضایتی فاطمه علیها السلام از بعضی افراد
- ۱۵۴..... فاطمه زهرا علیها السلام از چه کسانی خشمگین بودند؟
- ۱۵۵..... دلیل این نارضایتی
- ۱۵۵..... الف) تلاش بی فایده ابوبکر و عمر جهت عذرخواهی از فاطمه زهرا علیها السلام
- ۱۵۵..... ب) خطبه های حضرت زهرا علیها السلام
- ۱۵۶..... ج) اشعار سیاسی
- ۱۵۷..... آیا نارضایتی فاطمه زهرا علیها السلام تا پایان عمرشان ادامه داشت؟
- ۱۶۱..... دفن شبانه
- ۱۶۳..... عدم بیعت امیرالمؤمنین علیه السلام در زمان حیات فاطمه زهرا علیها السلام
- ۱۶۵..... چرایی غضب فاطمه زهرا علیها السلام از ابوبکر و عمر
- ۱۶۵..... موارد اختلافی
- ۱۶۶..... ۱. فدک
- ۱۶۷..... ۲. خمس
- ۱۷۱..... ۳. صدقات النبی صلی الله علیه و آله
- ۱۷۴..... ۴. غضب خلافت امیرالمؤمنین؛ علی بن ابی طالب علیه السلام
- ۱۷۴..... دفع یک شبهه
- ۱۸۰..... احادیث خواستگاری علی علیه السلام از دختر ابوجهل!
- ۱۸۳..... **مرضیه**
- ۱۸۳..... وجه تسمیه حضرت زهرا علیها السلام به مرضیه
- ۱۸۴..... فاطمه علیها السلام مرضیه است، عندالله تعالی و عندرسوله
- ۱۸۵..... ادله مرضیه بودن فاطمه زهرا علیها السلام
- ۱۸۵..... دلیل اول: آیات سوره «هل آتی»
- ۱۸۶..... دلیل دوم: تصریح پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به رضایت از فاطمه علیها السلام

- دلیل سوم: کثرت فضایل حضرت ۱۸۷
- دلیل چهارم: شفاعت طلبی ابوسفیان از فاطمه علیها السلام ۱۸۹
- پاسخ به یک شبهه ۱۹۳
- مبارکه** ۱۹۹
- وجه تسمیه حضرت زهرا علیها السلام به «مبارکه» ۱۹۹
- معنای لغوی و استعمالات قرآنی و روایی «مبارکه» ۲۰۰
- فرزندان رسول خدا صلی الله علیه و آله ۲۰۱
- چند نکته در مورد فرزندان حضرت رسول صلی الله علیه و آله ۲۰۲
- فاطمه، مبارکه است ۲۰۳
۱. زینب ۲۰۵
۲. رقیه ۲۰۷
۳. ام کلثوم ۲۰۸
۴. فاطمه علیها السلام ۲۰۸
- فاطمه، کوثر است ۲۱۷
- فرزندان فاطمه علیها السلام ۲۱۹
- چند نکته در خصوص ذریه رسول خدا صلی الله علیه و آله ۲۲۰
- تأملی در حدیث «یکون من بعدی اثنا عشر خلیفة کلهم من قریش» و نظایر آن ۲۲۵
- مهدی علیه السلام از نسل فاطمه علیها السلام است ۲۲۹
- برکات وجودی حضرت مهدی علیه السلام ۲۳۰
- طاهره** ۲۳۵
- وجه تسمیه حضرت زهرا علیها السلام به «طاهره» ۲۳۵
- احسان فرج ۲۳۶

مقدمه

سال‌های پایانی دهه هشتاد شمسی بود که شبی پس از خارج شدن از مسجد، جوانی از من پرسید: آیا در کتاب‌های اهل سنت روایتی درباره ازدواج حضرت علی و حضرت زهرا علیهما السلام آمده است یا نه؟ چیزی که در این برخورد توجه مرا جلب کرد، چهره و لهجه خاص آن جوان بود. لهجه و سخن گفتن او بسیار به اهالی افغانستان شبیه بود، اما چهره و سیمای او به تصویری که ما از اهالی همسایه شرقی خود می‌شناسیم هیچ شباهتی نداشت؛ از این رو پیش از این که سؤال او را پاسخ دهم، گفتم: شما افغانستانی هستید؟ گفت: نه. من از تاجیکستان هستم. آری، او یکی از مستبصرین کشور فارسی‌زبان تاجیکستان بود که به‌رغم تلاش‌های بی‌وقفه و تبلیغات مسموم و هابیت چشم‌بر حقیقت گشوده و در پی یافتن پاسخ سؤال‌ها و شبهاتی بود که تبلیغات شوم و هابیان به جان او انداخته بود.

بنده وقتی با سؤال این جوان جویای حقیقت مواجه شدم، یاد کتابی افتادم که چند روز پیش در یکی از قفسه‌های کتابخانه حضرت آیت‌الله خونی رحمته الله در مدینه العلم دیده بودم؛ کتاب فضائل الخمسة من الصحاح الستة و غیرها من الکتب المعتبرة عند اهل السنة، تألیف آیت‌الله سید مرتضی فیروزآبادی رحمته الله. آن روز وقتی برای اولین بار کتاب را دیدم هر کدام از مجلدات آن را برداشته و نگاهی انداختم دیدم حقیقتاً محتوای کتاب همانند نام آن شایسته توجه و دقت و مطالعه است. همان‌طور که از عنوان کتاب

پیداست، بخشی از آن مربوط به فضایل حضرت زهرا علیها السلام در کتاب‌های معتبر اهل سنت است.

این‌گونه بود که در پاسخ به این جوان گفتم: آری، در کتاب‌های اهل سنت نیز این واقعیت انعکاس یافته و البته از او فرصت خواستم برای این‌که به صورت مفصل و دقیق، پاسخ را بدهم فردا شب به مسجد بیاید تا با مراجعه به این کتاب، پاسخ کامل را دریافت نماید. این ملاقات آغازی بود برای دوستی عمیق و البته کوتاه من و شیخ حسن که پس از چند ماه مجبور به ترک ایران و مهاجرت به کشور روسیه شد. اما آنچه در این میان برای بنده ماند، علاقه و ارتباط با موضوع فضایل حضرت زهرا علیها السلام در منابع اهل سنت بود.

نکته‌ای که ماه‌ها در منابع اهل سنت و تنها با تکیه بر کتاب فضائل الخمسة درباره فضایل حضرت زهرا علیها السلام به دست می‌آید جامعیت فضایل ایشان از جهات مختلف است؛ به طوری که دایره این فضایل همه عوالم هستی؛ حتی عوالم قبل از دنیا، و خلقت نوره حضرت زهرا علیها السلام نیز شامل می‌شود و تا آن جا وسعت می‌یابد که اهل سنت نقل کرده‌اند: «ان أول شخص یدخل الجنة فاطمة بنت محمد صلى الله عليه وآله؛ اولین کسی که وارد بهشت می‌شود فاطمه دختر محمد صلى الله عليه وآله است».^۱

هر چند آنچه در منابع اهل سنت راجع به فضایل سیده زنان عالمیان، فاطمه زهرا علیها السلام آمده در برابر روایات شیعه همانند رودی است که به دریا می‌ریزد، اما با این حال در روایات اهل سنت نیز در هر بخش و فضیلتی از فضایل منحصر به فرد حضرت زهرا علیها السلام نشان و اثری وجود دارد؛ برای نمونه احمد بن یوسف قرمانی از علمای قرن‌های ۱۰ و ۱۱ هجری قمری از قول عائشه نقل می‌کند: «... نخیط و نغزل و ننظم الیبرة باللیل فی ضوء وجه فاطمة؛ شب هنگام ما کار خیاطی و بافتنی و تنظیم سوزن را در پرتو نور صورت فاطمه علیها السلام انجام می‌دهیم».^۲

۱. برای اطلاع از منابع این روایت در کتب اهل سنت ر.ک به: فضائل الخمسة، ج ۳، ص ۱۶۷.

۲. قرمانی، اخبار الدول، ج ۱، ص ۲۵۶.